

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 195)

Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanuna Göre Kaçak ve Kaçak Zannı ile Tutulan Her Çeşit Eşya, Alet ve Taşıma Vasıtalarının Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/462)

T.C.

Başbakanlık

22.10.1992

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-426/06880

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 12.10.1992 tarihinde kararlaştırılan "Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanuna Göre Kaçak ve Kaçak Zannı ile Tutulan Her Çeşit Eşya, Alet ve Taşıma Vasıtalarının Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ekte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

*Süleyman Demirel***Başbakan****GENEL GEREKÇE**

1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanununun 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (3) numaralı bendine ve 48 inci maddesine göre teslim alınan her çeşit kaçak eşya, alet ve taşıma vasıtalarının tasfiyesinin yapılabilmesi için, müsadere kararının; bu eşyaların sahibine iade edilebilmesi için de, bu konudaki yargı kararının kesinleşmesi gerekmektedir.

Uygulamada, yargı kararının kesinleşmesi uzun bir süreyi almakta, davaların kısa zamanda sonuçlandırılması mümkün olamamaktadır. Bu süre içinde sözkonusu eşya gümrük idaresi veya gümrük idaresi denetimindeki sundurma, antrepo ve bu mahiyetteki ambar ve depolarda muhafaza edilmekte, kaçak ve kaçak zannı ile yakalanan eşya miktarlarındaki birikime paralel olarak da yeni ambar, sundurma ve depo inşa edilmekte veya kiralanmaktadır. Eşyanın muhafazası sırasında bina ve personel ihtiyacının Hazineye getirdiği malî yükün yanı sıra, gösterilen tüm ihtimama rağmen muhafaza süresince teknik özelliklerden, zaman ve tabiat şartlarından dolayı yıpranma, demode olma ve bozulma gibi sorunlar meydana gelmekte, bu ve benzeri çeşitli sebeplerle hem eşyanın muhafazasında güçlükler ortaya çıkmakta ve hem de eşya ekonomik değerini her geçen gün kaybederek atıl bir vaziyette bekletilmekte ve neticede bozulan eşyalar imha edilmektedir. Bunun sonucunda da, ülke ekonomisi, sözkonusu eşyanın kullanıldığında yaratacağı değerlerden mahrum kalmakta ve gerek idare ve gerekse vatandaş açısından büyük problemler ortaya çıkabilmektedir. Teknolojinin süratle gelişerek değiştiği günümüzde, genellikle 3 - 9 yıl süren bir dava sonucunda ambarda bekleyen bir malın sahibine iadesi de, aslında ilgili açısından cazibesini yitirmektedir.

Halen, 1.1.1977 tarihinden 1.1.1992 tarihine kadar açılan kaçakçılık dava dosya sayısı 29 114'tür. Yaklaşık olarak dava konusu olan giriş kaçağı eşyanın CIF kıymet toplamı 329,2 milyar TL., çıkış kaçağı eşyanın FOB kıymet toplamı da 232,4 milyar TL.'dir. Bugün, geçen süre sonunda bu miktar daha da artmış olup, değerlemenin 14 yıllık döviz kuruna göre yeniden yapılması halinde, sözkonusu meblağ daha büyük tutarlara ulaşacaktır.

Yukarıda belirtilen birikimin ve bu suretle meydana gelen olumsuz durumların ortadan kaldırılması için, kaçak ve kaçak zannı ile el konulan eşyalardan, ilgili Kanunun 21 inci maddesi uyarınca teminat mukabili sahibine iade edilenler dışında kalan ve Kanunun yürürlük tarihine kadar ceza yargısı sonuçlanmayanların satılarak süratle ekonomiye kazandırılması sağlanacaktır.

Yapılan düzenlemeyle güdülen amaç, belirli bir tarihe kadar el konulan ve kamu davası açılan sözkonusu malların millî ekonomiye ilk hal ve değerleriyle kazandırılması olduğundan, tasarıda kamu yararı bulunmaktadır.

Davanın ilgilinin lehine sonuçlanması halinde, satış bedeli, satış tarihinden itibaren dava sonuna kadar geçen süre için Devlet Tahvili faizi uygulanmak suretiyle hak sahibine ödenerek bunların ekonomik mağduriyeti de önlenmektedir.

Ayrıca, tasfiyeye tabi tutulan eşya, alet ve taşıma vasıtalarının sahiplerine, öncelikle satın alma hakkı da öngörülmektedir.

Tasarı, bu amaçla hazırlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Yapılan düzenleme ile, 1918 sayılı Kanunun 21 inci maddesi hükümlü çerçevesinde kaçak zannı ile tutulan giriş veya çıkış kaçağı eşya ve bunların naklinde kullanılan araçların sahip veya taşıyıcılarıncı istenen ve teminat mukabili iadesine karar verilenler dışında kalan ve haklarında kamu davası açıldığı halde, Kanunun yürürlük tarihine kadar geçen 1 yıl içinde yargılanması sonuçlanmayan her çeşit eşya, alet ve taşıma vasıtalarının, 1615 sayılı Gümrük Kanununun değişik 141 inci maddesi çerçevesinde satılarak tasfiyeye tabi tutulması sağlanmaktadır.

Satılarak tasfiyeye tabi tutulan kaçak eşya, alet ve taşıma vasıtaları, bilahara davanın ilgililerin lehine sonuçlanması halinde, iadesi gereken eşyanın satış bedeli, nihai karar tarihine kadar geçecek süre için Devlet tahvillerine uygulanan faiz tutarı ile birlikte hak sahiplerine ödenecek ve bu suretle hak sahiplerinin mağduriyeti de önlenebilecektir. Ayrıca, tasfiyeye tabi tutulan eşya, alet ve taşıma vasıtalarının sahiplerine, ihale konusu malı satışta bulunduğu değeri üzerinden öncelikle satınalma hakkı tanınmaktadır.

Madde 2. — Yürürlük tarihi ile ilgilidir.

Madde 3. — Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/462

Karar No. : 82

5.11.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye ve Gümrük Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca 22.10.1992 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan "Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanuna Göre Kaçak ve Kaçak Zannı ile Tutulan Her Çeşit Eşya, Alet ve Taşıma Vasıtalarının Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 3.11.1992 tarihinde yaptığı 7 nci birleşimde Hükümeti temsilen Maliye ve Gümrük Bakanının başkanlığında Maliye ve Gümrük Bakanlığı ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanununun 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (3) numaralı bendine ve 48 inci maddesine göre teslim alınan her çeşit kaçak eşya, alet ve taşıma vasıtalarının tasfiyesinin yapılabilmesi için müsadere kararının; bu eşyaların sahibine iade edilebilmesi için de, bu konudaki yargı kararının kesinleşmesi gerekmektedir.

Uygulamada, yargı kararının kesinleşmesi uzun bir süreyi almakta, bu süre içinde sözkonusu eşya gümrük idaresi veya gümrük idaresi denetimindeki sundurma, antrepo ve bu mahiyetteki ambar ve depolarda muhafaza edilmekte, eşyanın muhafazası sırasında bina ve personel ihtiyacının Hazineye getirdiği malî yükün yanı sıra, bu eşyalarda; muhafaza süresince teknik özelliklerinden, zaman ve tabiat şartlarından dolayı yıpranma, demodé olma ve bozulma gibi sorunlar meydana gelmekte, çeşitli sebeplerle hem eşyanın muhafazasında güçlükler ortaya çıkmakta, hem de eşya ekonomik değerini her geçen gün kaybederek atıl bir vaziyette bekletilmekte ve neticede bozulan eşyalar imha edilmektedir. Bunun sonucunda da, ülke ekonomisini, sözkonusu eşyanın kullanıldığında yaratacağı değerlerden mahrum kalmakta, gerek idare gerekse vatandaş açısından büyük problemler ortaya çıkmaktadır. Teknolojinin şütrle gelişerek değiştiği günümüzde, yıllarca süren bir dava sonucunda ambarda bekleyen bir malın sahibine iadesi de, ilgili açısından cazibesini yitirmektedir.

Tasarı ile, gümrük depolarındaki birikimin ve bu suretle meydana gelen olumsuz durumların ortadan kaldırılması için, kaçak ve kaçak zannı ile el konulan eşyalardan, 1918 sayılı Kanununun 21 inci maddesi uyarınca teminat mukabili sahibine iade edilenler dışında kalan ve haklarında kamu davası açıldığı halde, Kanunun yürürlük tarihine kadar geçen 1 yıl içinde yargılanması sonuçlanmayanların satılarak ekonomiye kazandırılması öngörülmektedir.

Komisyonumuzda tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

— Yerinde bir düzenleme olduğu, bu sayede çoğunluğu 14 yıldır gümrüklerde bekleyen, hatta içlerinde 20 - 25 yıl bekleyenler de bulunan eşyaların hem muhafaza masrafından kurtulacağı hem de satılması yoluyla ekonomiye kazandırılacağı,

— Getirilen düzenlemenin bir defaya mahsus olması süreklilik arz etmesinin daha isabetli olacağı,

— Tasfiye edilecek eşyanın sahiplerine yazılı tebligatta bulunulmasının daha yararlı olacağı,

— Gümrüklerde biriken ve müsadere keskinleşmiş olan giyim eşyalarının Türkiye Kızılay Derneğine devrinin mümkün kılınması suretiyle Türk Kızılayına bir kadirşinaslık örneği gösterilmiş olacağı,

Gibi hususlar dile getirilmiştir.

Hükümet adına yapılan açıklamalarda ise;

— Uygulamanın süreklilik arz etmesinin Anayasa ve mülkiyet hakkını zedeleyici olabileceği ve bu konuda tartışmalara yol açabileceği, bu nedenle bir defaya mahsus olarak çıkartılması suretiyle mevcut birikimin tasfiye edileceği, kaldı ki mal sahibine rüçhan hakkı tanındığı ve elde edilen gelirin Hazineye irat kaydedilmeyip, emanete alınacağı, yargılamanın ilgilinin lehine sonuçlanması halinde, satış bedelinin, satış tarihinden dava sonuna kadar geçen süre için Devlet Tahvilî faizi uygulanmak suretiyle hak sahibine ödenmesi suretiyle bunların ekonomik mağduriyetinin de önleneceği, ancak hukukî bir zemin bulunabilirse bir değişiklikle uygulamanın devamlı hale getirilebileceği,

— İlgiliye yazılı tebligat yapılmasının bürokratik açıdan zor olduğu ve çok zaman alacağı, zaten satıştan önce basın ve ilan kurumları aracılığı ile iki kez duyuru yapılacağı,

— Müsadere keskinleşen giyim eşyalarının Kızılay'a devrinin şimdilik mümkün olmadığı, bunun sistemi bozucu bir nitelik taşıdığı çünkü müsadere keskinleşmeden satışın gerçekleşeceği, ancak hukukî bir imkân bulunabilirse gerekli düzenlemenin yapılabileceği

İfade edilmiştir.

Yapılan bu görüşmelerden sonra tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesinde yer alan "...bu Kanun yürürlüğe girdiği tarihe kadar..." ibaresi uygulamada devamlılık sağlamak amacıyla metinden çıkarılmış ve madde bu şekilde kabul edilmiştir.

Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri ise aynen, kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Ilyas Aktaş
Samsun
Üye
Timurçin Savaş
Adana
Üye
Mehmet Nedim Budak
Ankara
Üye
Cengiz Altinkaya
Aydın
Üye
Melih Pabuçcuoğlu
Balıkesir

Sözcü
Mahmut Öztürk
Aksaray
Üye
Halil Demir
Aksaray
Üye
Veysel Atasoy
Antalya
üye
Hüseyin Balyalı
Balıkesir
Üye
Zeki Ergezen
Bitlis
İmzada bulunamadı.

Üye
Necmi Hoşver
Bolu
Üye
Yılmaz Ovalı
Bursa
Üye
M. Halûk Müftüler
Denizli
Üye
Mehmet Döner
Hatay
Üye
Rüştü Kâzım Yücelen
İçel
İmzada bulunamadı.
Üye
Adnan Kahveci
İstanbul
Üye
Işın Çelebi
İzmir
Üye
Abdullah Gül
Kayseri
Üye
Mustafa Ünaldı
Konya
İmzada bulunamadı.
Üye
Refaidin Şahin
Ordu
Üye
İbrahim Kumaş
Tokat

Üye
Mustafa Çiloğlu
Burdur
Üye
Nevfel Şahin
Çanakkale
Üye
Bahattin Alagöz
Gaziantep
Üye
Nihat Matkap
Hatay
Üye
Algan Hacaloğlu
İstanbul
Üye
Z. Selçuk Maruflu
İstanbul
Üye
Rıfat Serdaroğlu
İzmir
Üye
Alaettin Kurt
Kocaeli
Üye
Mehmet Ali Yavuz
Konya
Üye
Hasan Peker
Tekirdağ
Üye
Koray Aydın
Trabzon

Üye
Kamer Genç
Tunceli

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanuna Göre Kaçak ve Kaçak Zannı ile Tutulan Her Çeşit Eşya, Alet ve Taşıma Vasıtalarının Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 7.1.1932 tarihli ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanununun 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (3) numaralı bendine ve 48 inci maddesine göre teslim alınan her çeşit kaçak eşya, alet ve taşıma vasıtalarından, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar sahip ve/veya taşıyıcıları hakkında kamu davası açılan ve davanın açıldığı tarihten itibaren 1 yıl içinde ceza yargılaması kesin hükme bağlanmamış olanlar, 1615 sayılı Gümrük Kanununun değişik 141 inci maddesine göre satılarak tasfiye edilir. Ancak, satışın tamamlanmasını müteakip ihale konusu malı satışta bulunduğu değer üzerinden, sahiplerinin 7 gün içerisinde satınalma hakları vardır. Satış bedeli Hazine emanetine alınır. Yargılamanın tasfiye edilen eşya, alet ve taşıma vasıtalarının sahip ve/veya taşıyıcısının lehine sonuçlanması halinde, satış bedeli, satış tarihi esas alınarak bu tarihe en yakın günde gerçekleştirilen Devlet Tahvili ihalesinde oluşan yıllık faiz oranları ortalaması üzerinden her yıl için yeniden hesaplanan tutarlar ile birlikte hak sahibine ödenir. Emanete alınma şekli ile ödeme esas ve usulleri Maliye ve Gümrük Bakanlığınca belirlenir.

1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanununun 21 inci maddesine göre teminatla iade edilmiş eşya için bu Kanun hükmü uygulanmaz.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanuna Göre Kaçak ve Kaçak Zannı ile Tutulan Her Çeşit Eşya, Alet ve Taşıma Vasıtalarının Tasfiyesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 7.1.1932 tarihli ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun 23 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (3) numaralı bendine ve 48 inci maddesine göre teslim alınan her çeşit kaçak eşya, alet ve taşıma vasıtalarından, sahip ve/veya taşıyıcıları hakkında kamu davası açılan ve davanın açıldığı tarihten itibaren 1 yıl içinde ceza yargılaması kesin hükme bağlanmamış olanlar, 1615 sayılı Gümrük Kanununun değişik 141 inci maddesine göre satılarak tasfiye edilir. Ancak, satışın tamamlanmasını müteakip ihale konusu malı satışta bulunduğu değer üzerinden, sahiplerinin 7 gün içerisinde satınalma hakları vardır. Satış bedeli Hazine emanetine alınır. Yargılamanın tasfiye edilen eşya, alet ve taşıma vasıtalarının sahip ve/veya taşıyıcısının lehine sonuçlanması halinde, satış bedeli, satış tarihi esas alınarak bu tarihe en yakın günde gerçekleştirilen Devlet Tahvili ihalesinde oluşan yıllık faiz oranları ortalaması üzerinden her yıl için yeniden hesaplanan tutarlar ile birlikte hak sahibine ödenir. Emanete alınma şekli ile ödeme esas ve usulleri Maliye ve Gümrük Bakanlığınca belirlenir.

1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun 21 inci maddesine göre teminatla iade edilmiş eşya için bu Kanun hükmü uygulanmaz.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

<i>S. Demirel</i>	
Başbakan	
Devlet Bakanı ve Başbakan Yrd.	Devlet Bakanı
<i>Prof. E. İnönü</i>	<i>C. Çağlar</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>Prof. T. Çiller</i>	<i>E. Ceyhan</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>İ. Téz</i>	<i>A. Gönen</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>Prof. T. Akyol</i>	<i>G. Ergenekon</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>O. Külercioğlu</i>	<i>M. Kahraman</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>Ö. Barutçu</i>	<i>M. A. Yılmaz</i>
Devlet Bakanı	Devlet Bakanı V.
<i>E. Şahin</i>	<i>E. Ceyhan</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>M. Batallı</i>	<i>M. S. Oktay</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>N. Ayaz</i>	<i>İ. Sezgin</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye ve Gümrük Bakanı
<i>H. Çetin</i>	<i>S. Oral</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık ve İskân Bakanı
<i>K. Töptan</i>	<i>Prof. O. Kumbaracıbaşı</i>
Sağlık Bakanı	Ulaştırma Bakanı
<i>Y. Aktuna</i>	<i>Y. Töpçü</i>
Tarım ve Köyişleri Bakanı	Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı V.
<i>N. Cevheri</i>	<i>İ. Téz</i>
Sanayi ve Ticaret Bakanı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
<i>M. T. Köse</i>	<i>E. Faralyalı</i>
Kültür Bakanı	Turizm Bakanı
<i>D. F. Sağlar</i>	<i>Prof. A. Ateş</i>
Orman Bakanı	Çevre Bakanı
<i>V. Tanır</i>	<i>B. D. Akyürek</i>

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

